

Sprawozdanie z działalności Oddziału w Gnieźnie Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w 1967 roku

Compte-rendu de l'activité du Musée Archéologique à Gniezno en 1967

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWOBADAWCZA

W zakres działalności naukowobadawczej wchodziło gromadzenie źródeł archeologicznych, ich klasyfikacja i opracowywanie w celu udostępnienia do dalszych studiów.

Badania terenowe

Przeprowadzono badania ratownicze w Mielżynie i Niechanowie w pow. gnieźnieńskim. W Mielżynie na terenie zwirowni natrafiono na grób kultury pomorskiej. Obstawa kamienna została częściowo już zniszczona przez wybierających żwir. Z wnętrza grobu wyjęto 4 duże naczynia, jedno małe, 3 miski oraz nieco przepalonych kości. W Niechanowie, podczas naprawy drogi, robotnicy natrafili na dwa szkielety. W pobliżu jednego znaleziono półkosek.

Badania powierzchniowe przeprowadzono w Dziekanowicach, Lubochni, Łabiszynku, Mnichowie, Wełnicy i Witkowie w powiecie gnieźnieńskim. W Gnieźnie przeprowadzono badania powierzchniowe na 11 stanowiskach, 5 z nich to nowe punkty, na których odkryto ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego i średniowiecznego.

Sprawowano nadzór archeologiczny nad wierczeniami geologicznymi przeprowadzanymi przez Hydrobudowę w Gnieźnie, na terenach objętych ochroną. Prace te prowadzone były w I i IV kwartale 1967 roku. W czasie tych prac z 12 otworów uzyskano materiał wczesnośredniowieczny.

Prace wewnętrznomuzealne

Uzyskane drogą wyżej wymienionych badań materiały zostały wpisane do inwentarza zabytków. W okresie sprawozdawczym w 25 pozycjach (nr 1—25) zainwentaryzowano 729 zabytków. W inwentarzu wpisano 22 zdjęcia (nr 2161—2182). Wszystkie kopie zostały opisane i wklejone do albumu, a klisze ponumerowane i złożone w archiwum.

W związku z powstającym przy Oddziale działem historycznym mającym na celu zbieranie pamiątek z Gniezna, założono inwentarz nabytków przekazywanych przez społeczeństwo. Dotąd wpisano do inwentarza 223 pozycje.

Inne prace naukowe

W okresie sprawozdawczym ukazały się w druku następujące pozycje przygotowane przez G. Mikołajczykównę:

— *Libušin*, [w:] *Słownik starożytności słowiańskich*, t. III, Warszawa 1967, s. 55—56 (wraz z L. Lecejewiczem).

— *Muzeum Archeologiczne w Gnieźnie*, [w:] *Program imprez kulturalnych i turystycznych*, Poznań, luty 1967, s. 48—50.

— *Sprawozdanie z badań wykopaliskowych prowadzonych w Gnieźnie w 1964 r.*, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 18: 1966, s. 173—178.

— *Sprawozdanie z działalności Oddziału w Gnieźnie Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w 1966 roku*, „*Fontes Archaeologici Posnanienses*”, vol. 18: 1967, s. 102—104.

Wyżej wymieniona opracowała materiały zabytkowe ze 103 stanowisk z terenu miasta do monografii wczesnośredniowiecznego Gniezna. W ramach zaznajamiania się z innymi muzeami i pracami wykopaliskowymi na terenie Polski zwiedziła ona Kraków i okolice oraz Pomorze Zachodnie.

Kierowniczką oraz pracowniczką oświatową Oddziału wzięły udział w konferencji poświęconej zabytkom katedry gnieźnieńskiej, zorganizowanej u nas przez Stowarzyszenie Historyków Sztuki. Kierowniczką Oddziału brała udział w seminariach doktoranckich.

Archiwum

Teczki archiwalne ze stanowisk archeologicznych z powiatu gnieźnieńskiego były uzupełniane materiałami uzyskanymi w bieżącym roku.

Założono 84 nowe teczki do materiałów archiwalnych pochodzących ze stanowisk znajdujących się na terenie Gniezna. W związku z tym opisano je, wypełniono odpowiednią ilość formularzy, narysowano planiki i wklejono odpowiednie zdjęcia.

Nadal zbierano notatki prasowe dotyczące naszego Muzeum, prac wykopaliskowych itp.

Biblioteka

Księgozbiór Oddziału powiększono o 54 pozycje (nr inw. 380—433) i w końcu roku zawierał 433 po-

zycje. Z zakupu pochodzi 28 pozycji a z darów 26. Katalog alfabetyczny zwiększył się o 52 karty a rzeczowy o 3210. Przeprowadzono także skontrum biblioteki. Z księgozbioru korzystali pracownicy Oddziału i Pracowni Archeologicznej IHKM PAN.

Współpraca z zagranicą

Współpraca z zagranicą wyraziła się w tym roku przyjęciem i oprowadzeniem po wystawie i po mieście 126 gości przybyłych z: Belgii (2), Czechosłowacji (28), Danii (2), Finlandii (1), Francji (5), Indii (1), Jugosławii (10), Nowej Zelandii (1), NRD (15), Rumunii (9), USA (3), Węgier (2), Wielkiej Brytanii (1), ZSRR (14) oraz 32 studentów z krajów Afryki i Azji.

Pracownie pomocniczo naukowe

W pracowni fotograficznej wykonano 22 zdjęcia oraz 593 kopie i powiększenia. Wykonano 3 rysunki do katalogu, 10 rycin do publikacji, 10 planików, w tym dwa wycinki miasta, na które naniesiono punkty wierceń geologicznych. W pracowni rekonstruktorskiej sklejono 7 naczyń oraz 204 sztuki ceramiki. Opatrzono metryką 559 ułamków naczyń. Zakonserwowano 5 zabytków żelaznych. Naprawiono drobne elementy makiety grodu gnieźnieńskiego i wykończono gipsową makietę kurhanu dla Muzeum Archeologicznego w Poznaniu.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWOŚWIATOWA

Podstawową działalnością w akcji popularyzacji zagadnień archeologicznych była stała ekspozycja, pt. „Ziemia gnieźnieńska w okresie powstawania państwa polskiego”. W ciągu roku wystawę zwiedziło 13 829 osób, w tym 5 775 dorosłych i 8 054 młodzieży. W 324 wycieczkach udział wzięły 12 582 osoby. Oprócz 126 gości zagranicznych indywidualnie wystawę zwiedziło 1 021 osób. Wstęp opłaciło 11 069 osób, bezpłatnie ekspozycję zwiedziło 2 760 osób. Wycieczki i osoby zwiedzające indywidualnie były oprowadzane po wystawie. Zgodnie z przewidywaniami, w porównaniu z 1966 rokiem, kończącym obchody tysiąclecia państwa polskiego, ilość zwiedzających zmniejszyła się do przeciętnej z ubiegłych lat.

Przez pierwsze trzy miesiące roku trwała jeszcze wystawa drzeworytów S. Łuczaka. Zwiedziło ją 235 osób.

Kontynuowano w ciągu omawianego roku akcję

pod hasłem „Każdy zakład pracy organizuje zwiedzanie Muzeum”. Wysłano zaproszenia do 27 zakładów pracy. Na apel odpowiedziało tylko 11 placówek, z których przybyło 76 osób. Chcieliśmy nakłonić dorosłych mieszkańców Gniezna do zaznajomienia się z jego najdawniejszą przeszłością, jednakże rezultaty tej akcji okazały się bardzo mierne.

W okresie sprawozdawczym sprzedano z posiadanych w depozycie wydawnictw tylko 4 książki, pt. „Jak chronić zabytki archeologiczne”, oraz 7 numerów „Z otchłani wieków”.

Z uwagi na konieczność przeprowadzenia konserwacji podłóg, przez 14 dni w lipcu wystawa nie była udostępniona zwiedzającym.

Pracowniczka oświatowa, nie będąc archeologiem, w ciągu okresu sprawozdawczego przygotowywała się do wygłaszania prelekcji, czytając literaturę z zakresu archeologii i pisząc konspekty odczytów.

INNE

W związku z decyzją przyznającą na potrzeby Oddziału pomieszczenia na I piętrze w budynku przy ul. św. Jana 9, zajęte zostały przez nas 2 pomieszczenia o powierzchni ok. 50 m². Przeniesiono tam magazyn materiałów, część kreślarni i część archiwum. Cały materiał zabytkowy i sprzęt znajdujące się dotąd w pracowni rekonstruktorskiej przeniesiono na strych, który nie został jednak przygotowany do tego celu. Brak tam urządzeń do ogrzewania i do oświetlania.

Oddział otrzymał na parterze jedną salę wystawową o powierzchni 35 m². Ponieważ nie została ona dotąd wykończona, nie spełnia swej funkcji. Zgodnie z przeznaczeniem zostanie w niej umieszczona makietą grodu gnieźnieńskiego.

Opróżnione zostały 2 pokoje zajmowane dotąd na parterze przez pracownie kreślarską i rekonstruktorską. Pokoje te przeznaczone zostały na urządzenie w nich wystawy pamiątek z Gniezna, obrazujących ruch robotniczy. W pomieszczeniach tych rozebrano dotychczasowe piece kaflowe, założono instalację elektryczną, przebito przejścia łączące te pokoje oraz wyjęto drzwi wraz z framugami. Pokoje i część korytarza wymalowano.

W części ekspozycyjnej korytarza wyłożono część podłogi nowymi płytkami, a stojąca tam rekonstrukcja drewnianego wału została przeniesiona do samego końca korytarza. Wszystkie podłogi z płyt paździerzowych i wiórowych zostały zakonserwowane.